

1. UVOD

Donošenje odluka proces je s kojim se svakodnevno susreću svi zaposleni, nezavisno od hijerarhijskog nivoa. Glavni preduslovi za donošenje pravovremene, ispravne i učinkovite odluke čine poslovne informacije. Poslovne informacije čine sve informacije potrebne za poslovanje i obavljanje poslovnih funkcija kao i za ostvarivanje poslovnih interesa i ciljeva. Količina raspoloživih informacija rijetko je kada dostatna za donošenje odluke, pa traženje i prikupljanje potrebnih informacija predstavlja nove izazove s kojima je donosioc odluka u procesu odlučivanja neminovno suočen. Kriterijumi odabira izvora poslovnih informacija različiti su, a donosioci odluka odlučuju se za korišćenje onih izvora informacija čija obilježja su u trenutku potrebe za informacijama donosiocu odluke najvažnija.

Menadžeri put ka rješenju, odnosno izbor onog najpovoljnijeg, mogu sprovesti tek nakon temeljne kvantitativne i kvalitativne analize. Jedna od najčešćih poslovnih odluka u praksi jeste problem upravljanja asortimanom ili proizvodno-prodajnim programom. Odluka koju treba donijeti je koja je to optimalna kombinacija proizvoda i usluga koja će maksimizirati dobit preduzeća. Problem pronalaženja najpovoljnijeg učešća postojećih proizvoda u asortimanu, uključivanje novog proizvoda u asortiman, eliminisanje postojećeg proizvoda, prihvatanje specijalne porudžbine, problem prerađivati ili prodati poluproizvod može se sagledati putem cost-benefit analize, koja će svakako pomoći u pronalaženju rješenja.

Glavna odlika svake investicione računice, investicionog poduhvata, uopšte neekonomске odluke je da sadrži u sebi troškove za njeno ostvarenje i eventualne koristi koje proizilaze iz tih poduhvata. Naravno, da bi neka investiciona odluka bili profitabilna neophodno je da koristi od nje budu veći od troškova koje je ekonomski subjekat imao za ostvarenje te ekonomske odluke. Razvile su se brojne tehnike i analize za mjerenje efikasnosti investicionih poduhvata. Jedna od njih je i cost-benefit analiza ili analiza troškova i koristi. Cost-Benefit analiza je metoda ekonomske analize kojom se upoređuju i vrednuju sve prednosti i svi nedostaci nekog privrednog poduhvata ili projekta analizom troškova (cost) i koristi (benefit).¹ Važna je za donošenje ispravne odluke i za korekciju projekata.

Cost-Benefit analiza ili analiza troškova i koristi predstavlja metod ili tehniku ekonomske analize kojom se utvrđuju, analiziraju, vrednuju i upoređuju ukupne koristi i troškovi konkretnih ulaganja. Rezultati Cost-Benefit analize obezbjeđuju relevantne podatke, pokazatelje i informacije donosiocima odluka.

Bez obzira na nivo odlučivanja, rezultati Cost-Benefit analize za potrebe odlučivanja se uglavnom odnose na ex ante odlučivanje o opravdanosti konkretnog investicionog projekta prije

---

¹ Pearce, D.W. Cost-Benefit Analysis. London: Macmillan Education, 1983, str. 87.